

Vaška situla končno dobiva

Vsako figurico so natančno premerili
V muzeju bo na ogled z vseh strani

Na napake je opozoril
Vladislav Stres.

FOTO: DEJAN JAVORNIK

ALEKSANDER BRUDAR
aleksander.brudar@slovenskenovice.si

LJUBLJANA Vaška situla bo predvidoma konec tega leta v Narodnem muzeju Slovenije končno dobila prostor, kakršnega si kot ena največjih slovenskih zgodovinskih najdb zasluži. Ne samo da bo postala del stalne razstave železnodobne zgodbe s stičišča svetov, temveč bo tam tudi razstavljena tako, da si jo bo dalo ogledati z vseh strani, na posebnem okroglem panoju za njo pa sliko njenega celega plašča. Tukaj se prav tako obeta novost. To bo namreč najnovejši prikaz plašča vaške situle, ki bo nadomestil dosedanjšega iz leta 1955, ki ga je ustvaril dr. **France Stare**.

Da je ta v določenih delih pomanjkljiv in da ne kaže vseh podrobnosti vaške

Na novi sliki je pri bojevniku (druga vrsta desno) narisana penis. FOTO: MARKO FEIST

situle, je za Slovenske novice že decembra lani opozoril **Vladislav Stres**, ki se med

drugim ukvarja z vizualno umetnostjo. Ze februarja lani je namreč Narodnemu muzeju Slovenije napake natančno opisal, zato ne razume, zakaj tako dolgo čakajo s predstavitvijo nove slike. »To je neresno. Če bi tako pekli kruh, bi ljudje umrli od lakote. Raje vidijo, da živijo v napačnih predstavah,« se huduje Stres.

V ozadju je večja zgodba

V muzeju so njegovim pripombam prislusnili in se tako odločili za obnovljeno risbo. »Pri tem novem dokumentiranju bodo narejene

Nekaj glavnih napak

Na strokovni sliki iz leta 1955 lahko vidimo, da je napačno izrisan cof, ki je v resnici samo iz dveh (tronivojskih), in ne iz treh zaključkov. Glede na to, da je situla nastala pred Kristusom, so bila takratna ljudstva, pa čeprav jih označujejo za barbare, po besedah Vladislava Stresa zelo napredna. Pojasnjuje, da so si papeži ravno ta cof nato prilastili, pri čemer pa nikakor ne povedo, od kod izvira. V strokovni sliki manjka košček vrvi pod roko konjarja, ki predstavlja egipčanski angh – simbol večnosti lepote živega. Pomanjkljivo je narisana ptica nad konjem. Napako je mogoče opaziti tudi pri dvobojevalcih, ki v rokah držita utež. Pri desnem ni narisana falus.

plašč brez napak

»Mi se trudimo predstaviti situlo takšno, kakršna je bila, še preden so na njej nastale poškodbe.

tudi korekture drobnih pomanjkljivosti prvotne risbe (tiste dr. Franceta Stareta iz leta 1955). Na nekatere nas je opozoril gospod Stres, za kar smo mu v Narodnem muzeju Slovenije hvaležni,« nam je decembra lani razložil tamkajšnji kustos za prazgodovino dr. **Peter Turk**.

Od takrat, kot opozori Stres, se mu iz muzeja niso več oglasili. Rad bi jim predstavil svojo raziskavo in vsebino razlage same situle. »Ta še ni nikjer zapisana. So samo splošnice, da gre za rituale,« je prepričan sogovornik in dodaja: »V ozadju je večja zgodba. Simboli na situli so še danes prisotni na oblačilih kardinalov, papežev, duhovnikov, kar dokazuje, da so deloma zlorabljeni. Njihov izvor je treba povedati in se mu prikloniti. Ta keltska kultura se briše iz zgodovinskega spomina, zato takšen strašen boj okoli situle in interpretacij.«

Ida Murgelj je v novi strokovni risbi popravila napake z risbe Franceta Stareta. FOTO: MARKO FEIST

2

meseca je muzej popravil pomanjkljivosti.

Pregledala vsak detalj

»Takšne in drugačne teorije zarote« sicer Turk zavrača in pravi, da je interpretacij

»bolj ali manj enako število, kot je število avtorjev, ki so pisali o situli iz Vač«. Hkrati opozarja, da, glede na podatke iz strokovne literature, nihče ne dvomi o kompleksni razvitosti tedanje družbe z zapletenim in močno hierarhiziranim družbenim ustrojem, kompleksno tehnologijo, prvo avtohtono

pisavo ter predmonetarnimi oblikami ekonomskega življenja. Novo sliko plašča vaške situle je pripravila dokumentaristka v muzeju mag. **Ida Murgelj**. Pomagala si je s 3D-posnetkom, starejšimi risbami, tudi tisto iz leta 1883, kjer denimo ni toliko napak kot pri Staretovi iz leta 1955, fotografijami in seveda z originalom. »Vsako figuro sem posebej pogledala in premerila,« nam je razložila in dodala, da je poleg tistih napak,

Vaška situla bo postala del stalne razstave železnodobne zgodbe s stičišča svetov.

na katere je opozoril Stres, našla še več drugih manjših, a te ne vplivajo na vsebinski pomen situle. Tako je bilo delo na koncu zelo zahtevno. »Delala sem mesec in pol oziroma dva. Vse pikice je

bilo treba sešteti. Vsako figurico posebej preučiti. Vse je premerjeno in pregledano,« nam opisuje Murgljeva. Tako ona kot Turk še dodajata, da jim je bil 3D-posnetek vaške situle v veliko pomoč, a da je uporaben predvsem za strokovno javnost, saj hkrati zajame vse napake oziroma poškodbe, ki so v 2500 letih nastale na predmetu. »Mi se trudimo predstaviti situlo takšno, kakršna je bila, še preden so na njej nastale poškodbe,« nam na koncu še pove Turk. ■

Peter Turk pravi, da 3D-posnetek zajame vse napake oziroma poškodbe, ki so nastale na situli. FOTO: MARKO FEIST